

ת"פ 33017/07/17 - מדינת ישראל נגד חסן עלקם

בתי משפט

ת"פ 33017-07-17
20 ינואר 2019

בית המשפט המחוזי ירושלים
לפני כב' השופטת רבקה פרידמן-פלדמן
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

הנאשם

חסן עלקם

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של שוד, לפי סעיף 412(א) לחוק העונשין תשל"ז-1977.

2. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

כתב האישום

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 5.7.2017 בסמוך לשעה 10:00, נהג הנאשם ברכב בשועפט ובלבו גמלה החלטה לשדוד את תיקה של המתלוננת, שהיה מונח בחלק התחתון של עגלת תינוק, אתה עשתה המתלוננת את דרכה בתנועה רגלית לביתה, ובתוכה בנה, תינוק כבן שנה. כחלק מתכנון השוד, וכדי להוציאו לפועל, עקב הנאשם אחר תנועת המתלוננת והמתין לשעת כושר שתאפשר לו להחנות את רכבו בנקודה גיאוגרפית נוחה.

בשלב מסוים, לאחר שהמתלוננת חצתה צומת רחובות בשועפט, החנה הנאשם את הרכב בסמוך לצומת, באמצע הכביש, ירד מן הרכב, עקב בתנועה רגלית קצרה אחר המתלוננת, ובחלוף זמן מה התנפל הנאשם על המתלוננת, וכתוצאה מכך נפלה עגלת התינוק ובה התינוק ארצה, וניסה לחטוף את התינוק.

בתגובה, אחזה המתלוננת בתיק בחוזקה, והנאשם ניסה למשכו מידיה בכוח, ומשלא הצליח בכך, נטל את הארנק מתוך התיק, ובו, בין היתר, רישיון נהיגה, כרטיסי קופת חולים, תמונות משפחתיות, \$600 ו- 350 ₪. בתוך כך רץ הנאשם אל רכבו ונמלט מהמקום ברכב.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נפל התינוק ארצה ונגרמו לו פצעי שפשוף בידיים וברגלים.

תסקירי שירות המבחן

4. שירות המבחן הגיש תסקירים לגבי הנאשם.

על פי האמור בתסקיר מיום 5.9.2018, הנאשם בן 25, נשוי ואב לשני ילדים בגילאים שנתיים וארבע שנים, והוא מתגורר עם משפחתו במחנה הפליטים שועפט.

הנאשם סובל ממחלת הסוכרת.

כיום הנאשם שוהה בהוסטל "אלפטאם" בטייבה, לאחר טיפול אינטנסיבי של שנה בקהילה טיפולית במקום, אליה הופנה במסגרת המעצר בתיק זה. הנאשם השתלב בעבודה במפעל פלסטיק בקרבת ההוסטל.

בתסקיר התייחסות למשפחתו המורחבת של הנאשם.

לגבי הנאשם, צוין כי הוא בעל 10 שנות לימוד ותעודת מקצוע בתחום האלקטרוניקה. לא הוצגו מסמכים לשירות המבחן. בגיל 16 החל הנאשם להשתמש בסמים, שימוש שהלך והעמיק. בהמשך חבר הנאשם לגורמים שוליים והשימוש בחומרים פסיכו אקטיביים הפך למאסיבי יותר ויותר. בהיותו בן 20 התחתן הנאשם. לאחר נישואיו העמיק השימוש בסמים לכדי התמכרות של ממש, והתרחב לסמים מסוג הרואין וקוקאין. ניסיונות גמילה שנעשו בעבר לא הצליחו. הנאשם הצליח להסתיר את התמכרותו לסמים מסביבתו הקרובה, והדבר התגלה למשפחתו לפני כשנתיים.

כאמור, כיום שוהה הנאשם בהוסטל בקהילה טיפולית, לאחר שעבר טיפול אינטנסיבי במשך כשנה. הנאשם שיתף פעולה בטיפול והוא עובר תהליך חיובי.

הנאשם נעדר הרשעות קודמות.

ביחס לעבירה בה הורשע הנאשם, הנאשם ביטא אחריות מלאה לביצועה, והסביר את התנהגותו על רקע דפוס התמכרותו וכדרך למימון הסם וצרכי מחיה נוספים. הנאשם הדגיש כי כיום הוא מכיר בבעייתיות שבמעשיו ורואה בהן חלק מהתנהלותו הבעייתית והפוגענית בסביבתו, לאורך השנים בהן היה מכור. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מגלה חרטה כנה וצער רב על הפגיעה במתלוננת ובחסר ישע, וכי כיום הנאשם מגלה הכרה בקשייו השונים ומבטא נכונות לטפל בהם ולערוך שינוי משמעותי באורח חייו. בחירתו של הנאשם להשלים את הטיפול עד תום מהווה ביטוי מעשי לרצונו בשיקום.

לגבי גורמי סיכון, התרשם שירות המבחן מקווים באישיותו של הנאשם, המצביעים על קושי בהתמודדות עם מצבים של חוסר אונים ותסכול. כן צוין השימוש בסמים לאורך שנים רבות, וחומרת העבירה ופגיעה בחסר ישע, המהווים גורמי סיכון לרצידיביזם.

לצד זאת, הנאשם עבר כבר כשרת דרך משמעותית, הוא מתרכז בניהול חיי שגרה במסגרות הטיפוליות, ומייחס חשיבות מרכזית לתא המשפחתי ולשיקום היחסים עם בני משפחתו. הנאשם מגלה כיום יכולת גבוהה לאחריות ותפקוד בתחומי חייו. בדיקות שמסר נקיות במשך שנה. לנאשם מוטיבציה גבוהה לטיפול ושינוי, וגיוס כוחותיו לשיתוף פעולה בתהליך הטיפול.

שירות המבחן המליץ על המשך שהיית הנאשם בהוסטל ודחיית הדיון בחמישה חודשים.

תסקיר נוסף הוגש ביום 7.11.2018. מאז התסקיר הקודם, המשיך הנאשם את שהותו בהוסטל, אך בשל סביבת משתמשים בחדרו, לדבריו, התפתה ונסוג לשימוש בסמים מסוג "ניס גיא". מיד לאחר מכן דיווח על השימוש, על פי הנוהל בקהילה. הנאשם השתלב במחלקה האשפוזית כדי להתנקות מהסם. הוא התבקש לחזור להוסטל, אך סירב ועזב על דעת עצמו, מחשש שיתפתה שוב. בדיקת שתן שמסר הנאשם ביום 4.11.2018 נמצאה נקיה. הנאשם מסר כי מאז עזיבתו את ההוסטל הוא בבית הוריו במעצר בית מלא. הנאשם הביע רצון לסיים את ההליכים המשפטיים ושלל נזקקות נוספת להמשך טיפול במסגרת סגורה. הנאשם ביטא הסכמה להמשיך להשתלב בתהליך טיפולי המשכי. הוא הופנה לראיון במסגרת "היחידה העירונית לטיפול בהתמכרויות - של"מ", אך בשל עומס עבודה טרם זומן לשיחה. נוכח העובדה שהנאשם מביע מוטיבציה להמשיך בטיפול, הומלץ על דחייה נוספת של הדיון.

בתאריך 19.12.2018 נתקבלה הודעה משירות המבחן, לפיה בתאריך 9.12.2018 זומן הנאשם לבדיקה לאיתור שרידי סם בשירות המבחן, והבדיקה נמצאה מזויפת. כן נתקבל דיווח מהעובד הסוציאלי בשל"מ, כי התרשם שהנאשם נסוג וכי כיום הוא משתמש בסמים מסוג הרואין. הנאשם זומן לפגישה נוספת בשירות המבחן, ביום 16.12.2018, במהלכה שיתף כי צרך סמים מסוג זה, והם משמשים עבורו מפלט מרגשות כואבים וכדרך להרגעה עצמית. הנאשם מבטא רצון מילולי לשוב לטיפול, אך מסרב לחזור למחלקה האשפוזית לשם גמילה. בדיקה שמסר באותו יום נמצאה חיובית לסמים מסוג קוקאין, אופיאטים ומתדון. שירות המבחן מתרשם מרגרסיה משמעותית במצבו של הנאשם ומקושי לגלות מחויבות לתהליך מחודש של גמילה ושיקום, וביקש להקדים את הדיון בעניינו של הנאשם.

טיעוני הצדדים לעונש

5. ב"כ המאשימה ציין בטיעונו לעונש כי הנאשם הביע מוטיבציה לשיקום ועשה מאמצים, אך ההליך הסתיים, בשל החלטה של הנאשם לסיימו. הנאשם מביע חוסר מוטיבציה להמשך טיפול.

לגופו של עניין, ציין כי מדובר במעשים שפגעו בערכים חברתיים של הגנה של גופם ורכושם של המתלוננת ושל בנה התינוק. מדובר במעשים בעלי היבט מחמיר בשל זהותם של הקורבנות - אם, ובנה התינוק בעגלה. לדבריו, מדובר בקורבן שהוא "טרף קל". לדעת המאשימה, בחירה זו מעידה על תכנון שקדם לביצוע העבירה, על תעוזה עבריינית מצדו של הנאשם, שמתבטאת בין היתר בכך שהשוד בוצע לאור יום במקום ציבורי, בחוץ, תוך הפלת עגלת התינוק וגרימת נזק בפועל. הנאשם יכול היה להתחרט ולהפסיק את המעשים בכל שלב, אך הוא המשיך ומעשיו החמירו. לנפגעת העבירה נגרם נזק כלכלי, ולתינוק נגרמו פצעי שפשופים בידיים וברגליים. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה.

לטענת המאשימה, מתחם העונש ההולם נע בין 12 לבין 30 חודשי מאסר בפועל.

לגבי העונש בתוך המתחם, טען כי מדובר בנאשם יליד 93, הנאשם היה בן 24 בעת ביצוע העבירות, ללא עבר פלילי, הוא נטל אחריות והודה במעשים, וחסך מזמנו של בית המשפט. כמו כן הנאשם השתלב בהליך גמילה טיפולי והודה כי ביצע את העבירה בגלל הסמים. הוא עבר הליך שיקום שחלקו היה אינטנסיבי, לאחר שנה של טיפול הוא עלה שלב והשתלב בהוסטל "אלפתאם", והחל לצאת מידי שבוע עם משפחתו. לדברי ב"כ המאשימה, אין ספק שהנאשם עשה מאמץ בהקשר זה. יחד עם זאת, מתסקיר שירות המבחן מיום 2.10.18 עולה שהייתה נסיגה משמעותית במצבו של הנאשם, הוא חזר להשתמש בסמים, ועזב את הקהילה על דעת עצמו. מאחר שההליך השיקומי לא צלח, טען ב"כ המאשימה כי משיקולים של גמול והרתעה, תוך התחשבות בתהליך שעבר הנאשם, יש למקם את עונשו בשליש התחתון

של המתחם, ולגזור עליו מאסר בפועל למשך 16 עד 18 חודשים ומאסר על תנאי.

יצוין כי הטיעונים לעונש נשמעו בטרם הוגש התסקיר האחרון המעיד על נסיגה משמעותית של הנאשם ועל קושי לגלות מחויבות לתהליך גמילה ושיקום.

6. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם יליד '93 הוא הודה בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר, על אף שלא הובטח לו דבר לעניין העונש. לדבריו, הוגשו במסגרת ההליך 3 תסקירים, מטעם שירות המבחן, שמתארים דרך ארוכה שעבר הנאשם במסגרת הטיפולית שהוא עצמו הביע לגביה מוטיבציה לפני שירות המבחן, כבר בשלב המעצר העלה את המצוקה בשל השימוש בסמים, ממנה הוא סובל מגיל 17, הוא שולב בקהילה הטיפולית "אלפטאם" מ-24.8.2017, שם שהה במסגרת טיפולית סגורה לפי הוראות המקום. הדברים אמורים ומקבלים משנה תוקף כאשר הנאשם ויתר גם על האופציה של חלופת מעצר אחרת. לאחר מכן עבר הנאשם לשלב המתקדם של הוסטל שיקומי טיפולי. הנאשם התמיד בהליך הטיפולי ב"אלפטאם". בשונה ממעצר בית, הדבר כרוך בקשיים נפשיים, כלכליים, חברתיים, והנאשם ויתר על הכל כדי לטפל בעצמו ולעלות על הדרך הנכונה. הנאשם גילה מוטיבציה גבוהה לטיפול ולעריכת שינוי בחייו, שיתף פעולה, פתח את ליבו למדריכים ולעובדים סוציאליים בקהילה, וגם גורמי הטיפול התרשמו כי הוא השקיע מאמצים רבים כדי להביא לשינוי משמעותי בחייו. הכל עד למעידה שהייתה לו בהוסטל. הנאשם העלה את נושא המעידה שלו מיוזמתו. לאחר מכן ניסה שירות המבחן לשלב את הנאשם במסגרת טיפולית המתאימה לצרכיו השיקומיים נכון להיום.

לדברי ב"כ הנאשם, הנאשם זקוק להמשך טיפול, ויש אינטרס לאפשר לו להמשיך בטיפול גם לאחר מעידה.

ב"כ הנאשם ציין כי הנאשם היה במעצר ממש מ-8.7.2017 עד 24.8.2017 ועבר לקהילה הטיפולית ב-24.8.2017. הוא חסך זמן שיפוטי יקר, הודה, הביע צער עמוק וחרטה על המעשים שביצע, הביע חרטה לגבי מצבה של המתלוננת בתיק, הוא מוכן להליך של גישור במסגרת צדק מאחה. כן הפנה לתסקיר מ-6.9.2018 לגבי נסיבות חייו של הנאשם. מאז תחילת ההליכים הנאשם השתנה, היום הוא אדם אחר.

לגבי מתחם העונש ההולם, טען כי המעשה בוצע על רקע הסתבכות בסמים ולא על רקע עבריינות; הנזק אינו גבוה; אין לנאשם הרשעות קודמות והוא עשה את המעשה כדי לממן לעצמו סמים. ב"כ הנאשם הגיש פסיקה רבה לגבי ענישה של שישה עד 24 חודשי מאסר, שאפשר שירוצו בעבודות שירות.

7. הנאשם ציין כי הוא מצטער, הוא עשה טעות. לדבריו, בהוסטל היו לו חברים לא טובים שהשתמשו בסמים. כיום יש לו ילדים, אישה, והוא מפרנס את משפחתו. הוא רוצה לשקם את עצמו.

דין והכרעה

מתחם העונש:

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, העקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה: "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב).

עקרון ההלימה משמעו מתן דגש לעקרון הגמול על מעשה העבירה, כאשר הנסיבות האישיות מהוות שיקול רק לאחר מכן, בקביעת העונש בתוך מתחם הענישה.

קביעת מתחם הענישה נעשית בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג).

9. בראש ובראשונה יש להתייחס לעונש שקבע המחוקק לצד העבירות -

לעבירת השוד קבע המחוקק עונש של ארבע עשרה שנות מאסר;

10. לצד הענישה שקבע המחוקק יש להתחשב כאמור במדיניות הענישה הנהוגה.

בהתאם לפסיקה שהציגו הצדדים, מדובר בעונשים המתחילים במספר חודשי מאסר, שאפשר שירוצו בעבודות שירות, לבין מאסר לתקופה של שנתיים ומעלה.

11. לעניין הערך החברתי שנפגע מהעבירה - מדובר בהגנה על הציבור, על גופו ועל רכשו.

12. אשר לנסיבות הקשורות בעבירה - הנאשם החליט לשדוד את תיקה של המתלוננת, תיק שהיה מונח בעגלת התינוק שהיה עם המתלוננת. הנאשם עקב אחרי המתלוננת שהלכה רגלית, כשהוא בתוך רכבו, כשמצא מקום להחנות את רכבו יצא מהרכב, התנפל על המתלוננת, הפיל את עגלת התינוק כשהתינוק בתוכה, וניסה לחטוף את התינוק. המתלוננת אחזה בתיק בחוזקה, והנאשם ניסה למשוך את התיק בכוח, אך לא הצליח בכך, ולבסוף נטל את ארנקה של המתלוננת ונמלט.

ובנוגע לנזק שנגרם, כאמור, כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נפלה עגלת התינוק של המתלוננת, כשבתוכה התינוק, ונגרמו לו פצעי שפשוף בידים וברגלים. כן נגנב רכוש של המתלוננת, ובין היתר מסמכים, תמונות משפחתיות וכסף מזומן.

13. בהתחשב במכלול השיקולים כמפורט לעיל, לאור מהות העבירות ונסיבותיהן ובהתחשב בפסיקה הנוהגת, אני קובעת את מתחם הענישה במקרה זה בין עשרה חודשי מאסר בפועל לבין 24 חודשים.

העונש בתוך המתחם:

14. לזכותו של הנאשם יש לזקוף את הודאתו וקבלת אחריות למעשיו. כן יש להתחשב, לקולה, בכך שאין לנאשם הרשעות קודמות.

הנאשם עבר הליך טיפולי ארוך לגמילה מסמים. הנאשם עשה מאמץ גדול להשתקם. הוא שהה בקהילה סגורה, לאחר מכן היה בהוסטל, תהליך שנמשך למעלה משנה. במסגרת השיקולים לגזירת העונש בתוך המתחם, יש להתחשב במידה רבה במאמצים שעשה הנאשם להפסיק את השימוש בסמים. אילו הצליח תהליך זה, היה מקום לחרוג בעניינו של הנאשם ממתחם העונש ההולם.

ואולם, בסופו של דבר, הנאשם לא עמד בפיתוי והשתמש בסמים בהיותו בהוסטל. הנאשם עזב את ההוסטל וסירב לחזור אליו. הנאשם הביע נכונות להשתתף בטיפול שלא במסגרת סגורה, ונעשה ניסיון לשלבו במסגרת כזו, אך מהתסקיר האחרון עולה כי ניסיון זה לא צלח, והנאשם חזר להשתמש בסמים קשים.

15. יצוין כי ערב מתן גזר הדין התקבל תסקיר נוסף, מיום 17.1.2019, לפיו בתאריך 23.12.2018 התקיימה שיחה נוספת עם הנאשם, בה הביע הנאשם מוטיבציה להשתלב במחלקה אשפוזית לשם גמילה ולתהליך טיפולי אינטנסיבי ממושך נוסף, אולם בהמשך מסר בדיקה לאיתור שרידי סם, שנמצאה אף היא מזויפת, וכן בדיקה שנמצאה חיובית לסם מסוג מתדון. הנאשם הכחיש את השימוש בסם. על פי האמור בתסקיר המשלים, שירות המבחן מתרשם מנסיגה משמעותית וחוסר יציבות במצבו של הנאשם, ומקושי של הנאשם לגלות מחויבות פנימית רבה יותר ביחס לתהליך מחודש של גמילה. במצב זה, שירות המבחן אינו רואה מקום להמשך מעורבות ולשיקום במסגרת הקהילה. הומלץ על סיום ההליכים המשפטיים בעניינו של הנאשם, בענישה מוחשית והרתעתית, תוך התייחסות לחומרת העבירה אותה ביצע הנאשם על רקע התמכרותו לסמים. כן הומלץ על ענישה מותנית כגורם הרתעה נוסף.

16. הנאשם החל את השימוש בסמים בגיל צעיר, ומצבו הלך והחמיר, עם המעבר מסמים "קלים" לסמים "קשים". על אף השימוש בסמים, אין לנאשם הרשעות קודמות, אולם העבירה הנוכחית בוצעה על רקע השימוש המחמיר בסמים, ומכאן שכיום ישנו חשש ממשי להמשך ביצוע עבירות.

בנסיבות אלה, ועל רקע המאמץ שעשה הנאשם במהלך השנה האחרונה - ייגזר עונשו בחלקו התחתון של מתחם העונש ההולם, אם כי לא בתחתית המתחם.

17. נוכח כל האמור לעיל, אני דנה את הנאשם כמפורט להלן:

א. מאסר למשך 12 חודשים, בניכוי תקופת מעצרו של הנאשם בתיק זה - 8.7.2017 עד 24.8.2017.

ב. מאסר על תנאי של 6 חודשים, אותו לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור, תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר עבירת רכוש או אלימות מסוג פשע.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

המזכירות תשלח העתק לשירות המבחן.

ניתן היום, י"ד שבט תשע"ט, 20 ינואר 2019, במעמד הצדדים ומתורגמן לשפה הערבית.

רבקה פרידמן-פלדמן,
שופטת